

Till: **Socialdepartementet**

Remissvar

Träffsäkert - Införande av månadsuppgifter i bostadsbidraget och underhållsstödet (SOU 2021:101)

Regeringens dnr: S2022/00436

SFS har erbjudits att inkomma med synpunkter på betänkandet *Träffsäkert - införande av månadsuppgifter i bostadsbidraget och underhållsstödet (SOU 2021:101)*.

SFS tillstyrker förslaget i sin helhet med undantag för förslag 8.9 *Fler hushåll med bostadsbidrag och avskaffat flerbarnstillägg för det andra barnet*.

Remissyttrande över utredningen "Träffsäkert. Ett nytt bostads- och familjestöd (Bofast) och statlig underhållsreglering."

SFS har liksom många andra organisationer haft stora förhoppningar på utredningen av bostadsbidraget, och ser övergripande att utredningens förslag utgör viktiga steg mot att skapa en mer socialt hållbar bostadsmarknad. Bostadsbidraget har en viktig omfördelande funktion på bostadsmarknaden men, menar SFS, kan inte ensamt lösa bostadsbristens grundläggande problematik. Det finska exemplet om höga marknadshyror där stora grupper endast kan betala de höga hyrorna med hjälp av bostadsbidrag är inte ett scenario att föredra. En grundbult för en välfungerande bostadsmarknad är därför att i första hand premiera och stimulera byggnationen av billiga hyresrätter.

SFS generella ståndpunkter kring Bofast:

SFS ser positivt på utredningens förslag att införa ett månatligt system. Riksrevisionen och SFS, bland andra aktörer, har återkommande pekat ut skuldsättningen till följd av nuvarande regelsystem för bostadsbidraget som ett problem.

Regelverket för bostadsbidraget har i hög grad bidragit till skuldsättningen då den förlitat sig på att den bidragssökande ska uppskatta framtida inkomst. Detta har framförallt drabbat studenter vars årsinkomster ofta är svåra att uppskatta i förväg.

Studenter är redan en ekonomiskt svag grupp och 2 av 3 studenter finansierar sina studier med studiemedel. På så vis skuldsätter sig redan studenter och all ytterligare skuldsättning, exempelvis till följd av bostadsbidraget, adderar därmed till en redan befintlig skuldsättning. Att utredningen föreslår att införa ett månadsbaserat system för bostadsbidrag ser därför SFS positivt på för att minska skuldsättningen. Studenters inkomster är ofta oförutsägbara, exempelvis från arbete under sommaren eller efter examen i övergången till arbetslivet. Utredningens förslag om att inrapporteringen av inkomst ska ske via automatiska överföringar från berörda myndigheter, och ersätta den tidigare självuppskattningen av förväntad inkomsten, bedömer SFS avsevärt kommer minska risken för skuldsättning till följd av bostadsbidraget för studenter.

Liksom nämns i utredningen, har bostadsbidraget ett stort mörkertal.¹ Enligt SFS undersökning av studenters syn på bostadsbidraget är studenters främsta anledning att inte söka bostadsbidraget rädsla för skuldsättning.² Att risken för skuldsättning med utredningens förslag bedöms minska markant anser därför SFS vara positivt då fler berättigade individer som i dagsläget inte söker, kommer att söka stödet efter ändringsförslagen och mörkertalet således minska. För studenter som betalar en större del av inkomsten i bostadskostnader är det särskilt betydelsefullt. Detta stärker bostadsbidragets träffsäkerhet och därmed även bidragets ursprungliga syfte.

SFS beklagar utredningens förslag att göra om bostadsbidraget till Bofast. Bostadsbidraget skulle därigenom knytas närmre familjepolitiken och byta namn till "stöd till boendekostnader". Hyresgästföreningen lyfter i sitt remissvar risken att bostadsbidraget, genom att bli mer komplext, även blir svårare för sökande att förstå och därmed söka. SFS delar denna farhåga. För ett bidrag för vilken träffsäkerheten varit låg är detta inget marginellt problem. SFS har visat i sin enkätundersökning att okunskap om bostadsbidraget är den näst mest bidragande faktorn till att personer undviker att söka, efter risken för skuldsättning. Detta är därmed också ett problem för bidragets träffsäkerhet och bör betraktas som högst relevant. SFS undersökning visade också att fler i den lägre inkomstgruppen har låg kännedom om bostadsbidraget, vilket är den grupp där fler kan antas ha behov av bidraget.

Bostadsbidragets åldersbegränsning

SFS beklagar att SOU 2021:101 inte har undersökt bostadsbidragets åldersbegränsning. Enligt nuvarande regelverk omfattas inte studerande över 29 år och utan barn av bostadsbidraget. SFS motsätter sig inte ett riktat stöd till varken unga vuxna eller barnfamiljer. Med studentgruppens behov i åtanke är dock åldersbegränsningen omotiverad. Svenska studenter är i internationell jämförelse äldre, och andelen studenter

¹ Att bostadsbidraget har ett mörkertal tas också upp i Riksrevisionens rapport *Återkrav av bostadsbidrag – Lätt att göra fel* (RiR 2018:4).

² *Studenters bostadsbidragsnyttjande*, SFS inspel till (S 2018:13) Utredningen om bostadsbidrag och underhållsstöd – minskad skuldsättning och ökad träffsäkerhet (BUMS)

över 29 år förväntas dessutom att öka med regeringens nuvarande satsning på livslångt lärande som omställningsstudiestödet kommer att innebära. Då en större del av studentpopulationen bekostar sina studier med studiemedel vet vi därmed att en grupp med begränsat ekonomiskt utrymme inte är berättigade till bostadsbidraget; endast på grund av sin ålder. Det borde därför vara möjligt att utforma bostadsbidraget efter individers behov av det snarare än individens ålder.

SFS förslag om separat regelverk för studenter

I kombination med att regeringen har uttryckt en vilja att renodla bostadsbidraget lyfte SFS i sitt inspel till utredningen att rent administrativt skilja studenters bostadsbidrag från bostadsbidraget för andra grupper. Även om utredningen föreslår en automatisk inrapportering av inkomstuppgifter från bland annat Centrala studiestödsnämnden finns dock andra stora fördelar med ett bostadsbidrag renodlat för studenter som ej tagits i beaktande. SFS beklagar att studentpopulationens behov och särskilda förutsättningar genomgående saknas i utredningens analys, och uppenbarligen inte varit en prioriterad grupp för utredningen med undantag för ett kortare kapitel som berör denna grupp särskilt. Det är anmärkningsvärt då studenternas bostadssituation är mycket akut och för vissa till och med utgör ett hinder för att studera vidare. SFS önskar därför en ytterligare utredning av bostadsbidraget med uppdraget att utreda ett bostadsbidrag med särskilt regelverk för studenter.

Nedan tar SFS ställning till de av utredningens förslag som berör studenter.

Bofast ersätter dagens bostadsbidrag

Enligt utredningens förslag kommer dagens bostadsbidrag att ersättas av "Bofast", där bostadsbidraget byter namn till *stöd till boendekostnader*. Hyresgästföreningen påpekar i sitt remissvar att bostadsbidraget fyller en viktig funktion för att jämna ut inkomstskillnader på bostadsmarknaden, något som SFS instämmer i. Det finns därför stora problem med att låta bostadsbidraget uppgå i familjepolitikens verktyg i den form som utredningen föreslår.

Att upplösa bostadsbidraget och omskapa det i den föreslagna formen gör systemet mer komplext. Därmed riskeras även tydligheten kring bostadsbidraget, som redan i dagsläget är underutnyttjat, till följd av svårigheter att nå ut med information om stödet. SFS ser därför en betydande risk att de positiva förslag utredningen lägger fram om ett månatligt system riskerar att inte få den positiva effekt på träffsäkerheten som också var del av utredningens uppdrag. SFS efterfrågar därför från ansvarig utredare det belägg utredningen har för att Bofast skulle öka möjligheterna att nå ut med möjligheten att söka bidraget. Finns det något belägg för att det nya systemet blir mer förståeligt?

13.5.3 Bidrag till bostadskostnader i olika boendeformer

SFS tillstyrker förslaget att även inneboende ska kunna söka stöd för boendekostnader. Det finns ingen anledning till att denna grupp ska uteslutas. Givet bostadsbristen för studenter är inneboende en förekommande lösning för många studenter och det är orimligt att denna grupp inte skulle omfattas av stödet.

13.9 Avskaffat flerbarnstillägg för två och tre barn

SFS avstyrker förslaget. SFS delar Hyresgästföreningens kritik i sitt remissvar mot förslaget om att delvis finansiera de ökade utgifter Bofast innebär med att ta bort flerbarnstillägget. Anledningen till förslaget är att utredningens direktiv innehöll skrivelsen att utredningens förslag inte fick öka statens utgifter. Utredningens förslag ökar ju dock bara träffsäkerheten för de grupper bidraget redan innan utredningen var riktad mot. Att träffsäkerheten ökar och därmed även kostnaderna, är därmed inte de facto en kostnadsökning för bidraget då det tidigare varit underutnyttjat. Bostadsbidraget kommer med förbättrad träffsäkerhet att kosta vad det redan borde ha kostat. Därför avstyrker SFS förslaget 8.9.

Oskar Mattsson Wiik
Vice ordförande
oskar.m.wiik@sfs.se
070-545 75 57

Amanda Beckman
Politisk sekreterare
amanda.beckman@sfs.se
070-729 44 28